

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วรัญญู ขวตหรีม¹ ปิยะมาศ สือสวัสดิ์วิณัย²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเพื่อศึกษาปัจจัยครอบครัวที่แตกต่างกันที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเพื่อศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป อาศัยอยู่ในเทศบาลคอหงส์ ซึ่งประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน จำนวน 381 คน มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้สูตร Yamane เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ศาสนา สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา การดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกาย ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามข้อมูลด้านครอบครัว พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรคประจำตัว การพักผ่อนที่เพียงพอ และอาชีพ แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต, เทศบาลคอหงส์

¹นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมลล์ : 6524104477@rumail.ru.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Factors affecting the quality of the elderly in KhoHong Municipality, KhoHong Sub-district, HatYai District, Songkhla Province

Waranyu Khuadreem¹ Piyamas Suesawadwanit²

ABSTRACT

This research has the objective to study different personal factors affecting the quality of life of the elderly in Kho Hong Municipality, Kho Hong Subdistrict, Hat Yai District, Songkhla Province, and to study different family factors affecting the quality of life of the elderly in Kho Hong Municipality, Subdistrict. Kho Hong, Hat Yai District, Songkhla Province and to study different economic and social factors affecting the quality of life of the elderly in Kho Hong Municipality, Kho Hong Subdistrict, Hat Yai District, Songkhla Province. This research used a descriptive research method. sample group the elderly population aged 60 years and over lives in Kho Hong Municipality which consists of 8 villages. From simple random the number of elderly people was 381 using the Yamane formula. The tool used for data collection was a questionnaire. Statistics used for analysis included percentages, means, standard deviations. Independent sample testing and one-way analysis of variance.

The results of the research found that the overall quality of life of the elderly in Kho Hong Municipality is at a moderate level. The results of comparing the quality of life of the elderly according to personal information found that religion, marital status Education level, binge drinking, smoking, and exercise different It has different effects on the quality of life of the elderly. Statistically significant at the 0.05 level. And comparing the quality of life of the elderly according to family information, it was found that the living characteristics were different. It has different effects on the quality of life of the elderly. Statistically significant at the 0.05 level. As for comparing the quality of life of the elderly according to economic and social data it was found that income, participation in religious activities, congenital diseases, adequate rest, and different occupations have different effects on the quality of life of the elderly. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Quality of life, Elderly people, Factors that affect quality of life, Kho Hong Municipality

¹ Student, Master of Business Administration, Ramkhamhaeng University

Corresponding Author Email: 6524104477@rumail.ru.ac.th

² Advisor, Master of Business Administration, Ramkhamhaeng University

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรในสังคมไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน ทำให้สังคมไทยก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) คือ มีประชากรอายุ 60 ปี คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564) โดยจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศไทยเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้า ทางด้านเทคโนโลยี การแพทย์ และสาธารณสุข ทำให้อายุคาดเฉลี่ยของประชากรไทยเพิ่มขึ้น (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ซึ่งย่อมทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องตระหนัก เตรียมการ และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม การคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการให้สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ตลอดจนการสร้างหลักประกันทางสังคม โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง เพื่อลดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้น (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2558)

คุณภาพชีวิตจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อผู้สูงอายุในสังคม ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะเป็นผู้สูงอายุที่สามารถดำเนินชีวิตอย่างผาสุกและมีสุขภาวะในบั้นปลายของชีวิต (นริสา วงศ์พนารักษ์ และสายสมร เฉลยกิตติ, 2557) ซึ่งจากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ผ่านมาในภูมิภาคต่างๆ พบว่า ได้ผลการศึกษาสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ คือมีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง และจากผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาก็เป็นที่มาของการศึกษานี้ โดยผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และตลาด ซึ่งประชากรในเขตเทศบาลเมืองคองหงส์ มีประชากรทั้งสิ้น 45,983 คน แยกเป็นชาย 21,898 คน และหญิง 24,085 คน จำนวนครัวเรือน 28,719 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2565) แบ่งเป็น 30 ชุมชน ซึ่งมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 30 25 และ 5 ของการประกอบอาชีพ รับจ้าง ค่าขาย อาชีพทางการเกษตร และอาชีพรับราชการและอื่นๆ ตามลำดับ (เทศบาลเมืองคองหงส์, 2566)

ดังนั้น ด้วยความหลากหลายของการประกอบอาชีพของประชากรในเทศบาลเมืองคองหงส์ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนแนวทางการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ต้องเป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. ปัจจัยครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
3. ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ปัจจัยครอบครัว และปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวนรวม 8,000 คน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน
3. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ ศึกษาพื้นที่เทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ได้แก่ คลองเตย คองหงส์ ทุ่งรี คลองเปล คลองหะ ทุ่งโดน ปลักธง และบ้านโนไไร่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนแนวทางการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

จำนวนประชากรผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป) เพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 1.2 ล้านคน ในปี พ.ศ 2503 เป็นประมาณ 8.5 ล้านคน ในปี พ.ศ 2553 โดยสัดส่วนที่เป็นประชากรผู้สูงอายุในระยะแรกๆ เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ และเริ่มเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วขึ้นนับตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมา จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางประชากร แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในประเทศไทยพบว่า ประชากรผู้สูงอายุ เมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศเพิ่มขึ้น จึงทำให้จำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ระบุว่า ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2568 ขณะที่สัดส่วนในวัยเด็กลดลงอย่างต่อเนื่องจาก ร้อยละ 20.5 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 18.3 ในปี 2559 เป็นผลมาจาก ภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยที่ลดลงต่ำกว่าระดับทดแทน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวทำให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 จากสัดส่วนประชากรเด็ก : แรงงาน : ผู้สูงอายุ 20.5 : 11.9 ในปี 2553 เป็น 18.3 : 66.9 : 14.8 ในปี 2559 แม้สัดส่วนของประชากรวัยแรงงานจะเปลี่ยนแปลงไม่มากนักในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 แต่ในอนาคตความต้องการแรงงานในภาคเศรษฐกิจอาจโครงสร้างของประชากรในอนาคตมีแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้น และประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากวิวัฒนาการทางการแพทย์และสาธารณสุข นโยบายการคุมกำเนิด อาหาร ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนรู้จักการดูแลสุขภาพของตนเอง การมีอายุยืนยาวมากขึ้น อัตราการตายลดลง และมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ส่งผลให้ประเทศไทยในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าจำนวนผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (มูลนิธิพัฒนาผู้สูงอายุ สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย, 2558)

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของมิติทางด้านประชากรสังคม สุขภาพจิตวิญญาณสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ (Well-being) เป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประชากรของประเทศต่างๆในปัจจุบันซึ่งมีการตีความหมายและการให้คุณค่า (Value judgement) แตกต่างกันไปตามคุณค่าของแต่ละสังคมจึงมีการให้ความหมายหรือนิยามของคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันไป

ปัจจุบันคำว่าคุณภาพชีวิต เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้ง และคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา และมีผู้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปตามทัศนะของแต่ละบุคคล อัจฉรา นวจินดา (2549) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิต

คือ ความพึงพอใจของบุคคลที่เกิดจากการที่ได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์ ตามความต้องการของร่างกาย และจิตใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาวะแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเพียงพอ จนก่อให้เกิดการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

สรุป คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิต การมีความสุข การรับรู้สถานะของบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคม โดยสัมพันธ์กับเป้าหมายและสภาพแวดล้อมของบุคคล ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และบริบทของสังคมของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม ตามวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปลื้มใจ ไพจิตร.(2558) ได้ศึกษาคุณภาพในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เพศ ที่ต่างกันทำให้คุณภาพในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลพร ขำวงษ์, จตุพร หนูสวัสดิ์, วรรัตน์ ประทานวปัญญา และจิตาภา ศิริปัญญา (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี พบว่าเพศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพของผู้สูงอายุ

ศรinya สถิตย (2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานะในครอบครัว รายได้ต่อเดือน ภาระหนี้สิน การเป็นสมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ และผู้ดูแลเมื่อยามเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ และอายุ สถานภาพการสมรส รายจ่ายต่อเดือน และโรคประจำตัวไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ

วิรัตน์ พิมมานุรักษ์, ปณณทัต บนนันท และถาวรย์ แสงงาม (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลลือสาธณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลลือสาธณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยด้านโรคประจำตัว ด้านการศึกษา และด้านรายได้ ส่วน อายุ เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ สมาชิกกลุ่มในชุมชน ที่พักอาศัย การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกายไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีโรคหรือไม่มีโรคประจำตัว ล้วนต้องการความช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อช่วยเสริมสร้างให้ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง คอยให้กำลังใจให้ความรัก เนื่องจากสังขารที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานะทางสังคมดี มีคนยกย่อง เศรษฐกิจดี จะมีความพึงพอใจในชีวิตสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่ คลองเตย คองหงส์ หุ่นรี คลองเปล คลองหะ หุ่นโดน ปลักรง และโนไร่ ใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยครอบครัว และ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach 's Alpha Coefficient) ผลการตรวจสอบพบว่าข้อคำถามส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของเทศบาลคอหงส์ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น ได้ 0.915 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้จึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คัดเลือกผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 5 คน ซึ่งมีการศึกษาปริญญาตรี เพื่อช่วยแจกแบบสอบถามโดยชี้แจงรายละเอียดการเก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยเก็บ และให้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย

2. กระจายแบบสอบถามผ่านลิงค์ข้อมูล เพื่อให้สะดวกและรวดเร็วแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่า เพศหญิง อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 60-69 ปี รองลงมาคือ อายุ 70-79 ปี และอายุ 80 ปี ขึ้นไป ตามลำดับ ศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ นับถือศาสนาอิสลาม และนับถือศาสนาคริสต์ ตามลำดับ ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพการสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สถานภาพสมรส รองลงมาคือ สถานภาพโสด การดื่มเหล้า พบว่า ไม่ดื่มมากกว่าดื่ม การสูบบุหรี่ พบว่า ไม่สูบมากกว่าสูบ การออกกำลังกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั่วไป ออกกำลังกายนานๆ ครั้ง

2. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่อาศัยเพียงลำพัง รองลงมาคือ อยู่กับคู่สมรส อยู่กับคู่สมรสและบุตร อยู่กับญาติ อยู่กับครอบครัวของบุตร และอยู่กับบุคคลอื่นๆ ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ที่เพียงพอมีเหลือเก็บ รองลงมาคือ เพียงพอแต่ไม่มีเหลือเก็บ ไม่เพียงพอไม่มีหนี้สิน และไม่เพียงพอมีหนี้สิน ตามลำดับ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมากกว่าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โรคประจำตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีโรคประจำตัว มากกว่ามีโรคประจำตัว การนอนหลับพักผ่อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ มากกว่า การนอนหลับพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพข้าราชการบำนาญ รองลงมาคือ ค้าขาย เกษตรกรรม และรับจ้าง ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตาราง 1

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยส่วนบุคคล	คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ		
	t-test/F-test	Sig.	แปลความ
เพศ	0.285	0.776	ไม่แตกต่าง
อายุ	0.093	0.911	ไม่แตกต่าง
ศาสนา	9.679	0.000*	แตกต่าง
ระดับการศึกษา	10.574	0.000*	แตกต่าง
สถานภาพสมรส	7.683	0.000*	แตกต่าง
การดื่มเหล้า	-0.373	0.709	ไม่แตกต่าง
การสูบบุหรี่	4.137	0.000*	แตกต่าง
การออกกำลังกาย	21.631	0.000*	แตกต่าง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มี ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกายที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ และการดื่มเหล้า ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตาราง 2

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยด้านครอบครัว	คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ		
	t-test/F-test	Sig.	แปลความ
ลักษณะการอยู่อาศัย	2.601	0.003*	แตกต่าง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตาราง 3

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยส่วนบุคคล	คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ		
	t-test/F-test	Sig.	แปลความ
รายได้	19.355	0.000*	แตกต่าง
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	1.689	0.092	ไม่แตกต่าง
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	4.735	0.009*	แตกต่าง
โรคประจำตัว	4.417	0.000*	แตกต่าง
การนอนหลับพักผ่อน	6.366	0.000*	แตกต่าง
อาชีพ	5.994	0.002*	แตกต่าง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรคประจำตัว การนอนหลับพักผ่อน และอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถนำมาอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และไม่พบคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขตอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับกลาง เช่นกัน (สมรัตน์, 2554) จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุยังต้องได้รับการช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเร่งหาแนวทางการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับกลางขึ้นไปสู่คุณภาพชีวิตในระดับที่สูงขึ้น

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา การดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ การออกกำลังกาย

พบว่า ผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ จำแนกตาม เพศ อายุ และการดื่มเหล้าที่แตกต่างกัน ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ที่จำแนกตาม ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกาย ที่แตกต่างกัน มีผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

เพศ สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา เล่าตง (2555) พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบองเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่ต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเพศและอายุไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายวัยสูงอายุ จะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

อายุ สอดคล้องกับ ศรีนยา สถิตย (2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศาสนา สอดคล้องกับการศึกษาของ มั่นโชค ดลละะ (2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา ตำบลบาสะ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา พบว่า ศาสนาที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน เช่นกัน โดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความผูกพันกับศาสนา เมื่ออายุมากขึ้นก็มักจะมีศรัทธา เชื่อมมั่นในศาสนา และมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

สถานภาพการสมรส พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน โดยผลจากการศึกษาส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 50.70 ซึ่งผู้สูงอายุจะมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้อยู่เพียงลำพัง พร้อมทั้งมีคนคอยดูแล จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริन्छ ฉายแสง (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า การได้รับแรงสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและชาวบ้าน การมีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นผลมาจากตัวแปรที่ดีของการพยากรณ์ของคุณภาพชีวิต

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลพร ขำวงษ์, จตุพร หนูสวัสดิ, วรรัตน์ ประทานวรปัญญา และจิตาภา ศิริปัญญา (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า การศึกษามีผลต่อผู้สูงอายุในเรื่องความรู้และความสามารถในการดูแลตนเอง จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่ำ เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาความรู้

ช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีสติปัญญา ใฝ่รู้ และคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

การดื่มเหล้า จากการศึกษา พบว่า การดื่มเหล้าที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มีการดื่มเหล้าเพียง ร้อยละ 29.9 โดยส่วนใหญ่ที่ดื่มเหล้าเป็นผลมาจากการไปงานเลี้ยง งานแต่งงาน หรืองานในโอกาสสำคัญๆ สอดคล้องกับ ริร์ พิมมานุรักษ์, ปัทมทัต บณขุนทด, และถาวรีย แสงงาม (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลลือสาณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การดื่มแอลกอฮอล์ ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

การสูบบุหรี่ จากการศึกษา พบว่า การสูบบุหรี่ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มีการสูบบุหรี่ ร้อยละ 27.6 ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมีการสูบบุหรี่นานๆ ครั้ง ไม่ถึงขั้นติดบุหรี่

การออกกำลังกาย จากการศึกษา พบว่า การออกกำลังกายที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาผู้สูงอายุในเทศบาลคองหงส์ ร้อยละ 50.9 มีการออกกำลังกายนานๆ ครั้ง สอดคล้องกับ ริร์ พิมมานุรักษ์, ปัทมทัต บณขุนทด, และถาวรีย แสงงาม (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลลือสาณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การออกกำลังกายไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามข้อมูลด้านครอบครัว

ลักษณะการอยู่อาศัย จากการศึกษา พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่างกัน โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่เพียงลำพัง ร้อยละ 40.4 รองลงมาคือ อยู่กับคู่สมรส ร้อยละ 27.7 สอดคล้องกับ ศรีนยา สติติย์ (2559) พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวและสถานะในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลขุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

รายได้ จากการศึกษา พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่างกัน โดยจากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุจะมีรายได้ที่เพียงพอและเหลือเก็บ จะมีโอกาสที่จะแสวงหาสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อการปรับตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุ เพราะหากผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพียงพอและเหลือเก็บจะไม่วิตกกังวลเมื่อไม่ได้ทำงาน ส่งผลให้รู้ว่าการมีคุณภาพชีวิตที่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธาริน สุขอนันต์, สุภาวัลย์ จาริยะศิลป์, ทศนันท์ ทูมมานนท์ และปิยรัตน์ จิตรภักดี (2554:) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลบ้านสวน จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีสุขภาพกายสุขภาพจิตดี ไม่เกิดภาวะวิตกกังวลแต่อย่างใด สามารถ

ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้เช่นเดียวกับการศึกษาของ อารดา วีระเกียรติกำจร (2554) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้ถือเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เพราะถ้าผู้สูงอายุมีรายได้ต่อเดือนที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม จากการศึกษา พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ริร์ร พิมมานุรักษ์, ปณณทัต บณขุนทด, และถาวรีย แสงงาม (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลลือสาณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีราพร ทองดี, ดาราวรรณ ร่องเมือง และฉันทนา นาคฉัตร (2553) ได้ศึกษาภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นวัยที่มีความผูกพันกับศาสนา เมื่ออายุมากขึ้นบุคคลจะมีความศรัทธา เชื่อมั่นในศาสนาและมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจมากขึ้น

โรคประจำตัว พบว่า การมีโรคประจำตัวที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 64.0 และมีโรคประจำตัว ร้อยละ 36.0 สอดคล้องกับ การศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร คือ อาชีพหลักก่อนอายุ 60 ปี (ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ) (อารดา วีระเกียรติกำจร, 2554)

การพักผ่อนที่เพียงพอ พบว่า การพักผ่อนที่เพียงพอที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มีการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ ร้อยละ 66.4 ทำให้สภาพร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

อาชีพ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่จะมีอาชีพข้าราชการบำนาญ ร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ ค้าขาย ร้อยละ 27.6 ซึ่งจะเห็นว่าอาชีพทั้ง 2 นี้สอดคล้องกับรายได้ที่ดีมีการใช้จ่ายเพียงพอและเหลือเก็บ ดังที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับ ศรีนยา สติธัย (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ ภาณุ จันทรเมือง (2551) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลาพบว่า อาชีพมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลคอหงส์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ไปอยู่ในระดับที่ดีให้ได้ และควรมีเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุคอยสร้างความรู้สึกรู้สึกให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งมีกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในการได้พบปะพูดคุยเพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย และไม่ต้องรู้สึกว่าเป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและใช้เป็นข้อมูล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

2. ศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำ รู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียด เป็นผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดีต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/15/926>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2558). นโยบายรัฐด้านผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก <http://www.dop.go.th/th/laws/1/33>
- นริสา วงศ์พนารักษ์ และสายสมร เฉลยกิตติ. (2557). คุณภาพชีวิต: การศึกษาในผู้สูงอายุไทย. วารสารพยาบาลทหารบก, 15(3), 64-70.
- ปลื้มใจ ไพจิตร. (2558). คุณภาพในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิทยาการจัดการ, 2, (2).
- มันโตร์ ดลเลาะ. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้กรณีศึกษา: ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, คณะสาธารณสุขศาสตร์.
- มูลนิธิพัฒนาผู้สูงอายุ สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย. (2558). สถานการณ์ด้านประชากร. สืบค้นจาก <https://thaitgri.org/?p=37841>

- ริร์ พิมมานุรักษ์, ปณณทัต บนขุนทด, และถาวรย์ แสงงาม. (2562). *ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลอิสาณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ. 2562 “สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา”. 863-872.
- วาสนา เล่าตง. (2555). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุใน เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ.
- วิไลพร ขำวงษ์, จตุพร หนูสวัสดิ์, วรรัตน์ ประทานวปัญญา และจิตาภา ศิริปัญญา. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 5(2), 32-40.
- ศรันยา สติต. (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารราชนครินทร์*, 133-141.
- ศิรินุช ฉายแสง. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดอำนาจเจริญ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). *ประชากรและสังคม 2560. ปีที่ 18 กรกฎาคม 2560*. สืบค้นจาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th>
- Yamane, Taro. (1937). *Statistic : An Introduction Analysis*. 3rd ed. Tokyo: Harper International.